

CHP: Kadro mu, kimlik mi?

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Seçim sürecindeki en hazin şey CHP'nin büyük bir yıkıma doğru gittiğini algılayamamasıydı.

Seçimlerden sonra yaşananlar bu gerçeğin hâlâ anlaşılamadığını göstermektedir. Yenilenmek ve dönüşümden CHP'nin amacı

yalnızca kadrolarını değiştirmektir. Bunu doğal karşılamak gerekir. Çünkü, bir partinin köklü ve düşünsel yenilenmesi öyle kısa bir sürede olamaz. Değişim, ancak onu zorunlu kılan toplumsal, siyasal, tarihsel süreçlerle eklemlenmiş bir ideoloji etrafında sağlanabilir. Oysa CHP'de artık bunu hazırlayacak bir birikim de, bir imkân da yoktur. Olmadığı genel başkanlığa aday kişilerin de herhangi bir programatik ve ideolojik çıkış yapamayışlarından ve 'kurtarıcı' arayışlarından bellidir. Ayrıca, şu kısa sürede ortaya koyulacak bir modelin inandırıcı ve gerçekçi olmayacağı açıktır. Üstelik sorun CHP değil temsilcisi olduğu sol kavramının kendisidir. Elimizde bunu kanıtlayacak çok ciddi bir değerlendirme bulunmaktadır.

Profesör Yılmaz Esmer'in sonuçlarını yayınladığı araştırma bu partinin yaşadığı çıkmazın tümüyle ideolojik olduğunu çok güçlü bir biçimde göstermektedir. Esmer'in araştırmasına göre, denekler, hiçbir tartışmaya yer bırakmayacak biçimde, CHP'yi siyaset yelpazesinin en solundaki parti olarak tanımlamışlardır. DSP, CHP'den sonra gelmektedir. 'Kendilerini cetvelin solunda tanımlayanların' içinde CHP'ye oy verenlerin oranı ise yüzde 73'tür. Bu oran, DSP söz konusu olduğunda yüzde 4 gibi dramatik bir noktaya inmektedir.

Bu değerlendirmeden çıkacak iki sonuç vardır.

1) CHP solda oy yitirmemiştir; soldan oy almıştır. DSP ise sağdan oy toplamıştır. 2) CHP'nin sol kimliği, dolayısıyla CHP sol özdeşliği konusunda toplumsal algılama açısından da sol seçmen davranışı açısından da herhangi bir sorun yoktur. O kesim CHP'yle bütünleşmemiştir; fakat kesimin kendisi küçülmektedir. Dolayısıyla sorun solun yetersizliğine ve kitleler üstünde etkisiz oluşuna ve küçülmesine bağlanmaktadır. Bu çıkmazı aşmak için 'toparlanma' sürecini CHP'nin dışına taşımak ve yeni bir sol, sosyal demokratik arayışla bütünleştirmek kaçınılmazdır. Oysa, şimdi

parti, yalnızca belli bir kadro değişikliğiyle kendisini yenileyebileceğini sanmaktadır ve tabii ki, aldanmaktadır. Üstelik, o arayışını da bir tür 'icma-i ümmet' anlayışıyla, 'abi' formülleri etrafında somutlaştırmaktadır. Oysa değişim ancak 'yıkıcı' çıkışlar ve büyük kopuşlarla olabilir. Hele sol partiler ve bizzat CHP için bu büsbütün geçerli bir durumdur.

Bu koşullar altında CHP'nin kadroyu değil kimliğini yenilemesi gerekmektedir. Fakat, o noktada da bir açmaz söz konusudur. Çünkü, sol yenilenme, yukarıda değinilen niteliğe sahip olmak gerekirken, CHP, zihniyetini değiştirmeyi daima değişmemenin içinde aramıştır. Değişmek, bu parti ve zihniyet dünyası için daima geçmişe dönmek ve orada yerleşik ilkelerle olabildiğince iç içe geçmektir. Bu, aslında CHP'nin bir 'ideoloji partisi' olduğunu değil, bir 'kültür partisi' olduğunu göstermektedir. Kültür ise doğası ve tanımı gereğince tutucu bir olgudur. O nedenle şimdi yapılması gereken CHP'yi bırakmak, solu ve sosyal demokrasiyi yeniden, uzun soluklu bir süreçte yeniden tanımlamaktır. Çünkü, ideoloji kadro üretebilir, fakat tersinin olanaksızlığı CHP tarihine bakarak anlaşılabilir.